

Potrzebne nowe uzdrowiska i zmiany

Pijalnia wód mineralnych w Rymanowie-Zdroju

Posiadanie statusu uzdrowiska to przede wszystkim doskonała, naturalna promocja gminy, a nawet całego regionu. Status ten daje także prawną możliwość ochrony naturalnych walorów uzdrowiskowych i środowiskowych, lepszą dbałość o jakość przestrzeni publicznej, jak również konkretne środki – mówi **Jan Golba, prezes zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP**

Jakie zadania stawia dziś przed gminami uzdrowiskowymi bieżąca sytuacja gospodarcza, polityczna, prawna? Z czym wiążą się najważniejsze wyzwania?

– Gminy uzdrowiskowe muszą się rozwijać i poszerzać swoją ofertę dla turystów i kuracjuszy. Wiele uzdrowisk stało dziś przed koniecznością „przebranżowienia się” z typowego ośrodka uzdrowiskowego, świadczącego usługi lecznicze tylko w oparciu o naturalne surowce lecznicze, w ośrodki wielofunkcyjne, świadczące nie tylko kompleksowe usługi uzdrowiskowe, lecz także turystyczne, rekreacyjne, sportowe, profilaktyczne oraz usługi medical spa, wykorzystujące zarówno naturalne surowce lecznicze, jak i innowacyjne metody leczenia.

Ograniczenie niskiej emisji to kolejne wyzwanie, z którym muszą sobie poradzić władze gmin uzdrowiskowych. Należy jednak podkreślić, że bez działań systemowych wprowadzonych przez rząd RP i realizowanych we współpracy z samorządem na efekty programu „Czyste powietrze” możemy czekać nawet kilkanaście lat.

Potężną barierą w rozwoju wielu uzdrowisk jest słaba dostępność komunikacyjna, a wręcz powszechnym problemem są nierozwiązane kwestie związane z parkowaniem. Uzdrowiska zderzyły się też z problemem tzw. najmu krótkotrwałego, którego zewnętrznym wyznacznikiem są wszechobecne apartamentowce, wkraczające w przestrzeń mieszkalną.

Czego dotyczą główne – najpilniejsze – postulaty członków SGURP wobec decydentów oraz podmiotów uzdrowiskowych i branży leczniczej? Jak przebiega współpraca samorządów z innymi stronami zaangażowanymi w tworzenie oferty uzdrowiskowej, utrzymanie jakości i działania wizerunkowe?

– Najważniejsze postulaty do zrealizowania w najbliższym czasie dotyczą ograniczenia niskiej emisji i poprawy jakości powietrza w uzdrowiskach. Ważną kwestią jest realne wprowadzenie w życie programu „Czyste Powietrze”. Musimy sobie jasno powiedzieć, że bez działań systemowych wprowadzonych przez rząd, realizowanych wspólnie z samorządem, nie jest możliwe uzyskanie dobrego efektu ekologicznego. W chwili obecnej realizacja programu „Czyste powietrze” nie przynosi oczekiwanych korzyści.

Konieczność podjęcia prac nad zmianą ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych to kolejny postulat do zrealizowania. Gminy uzdrowiskowe od wielu lat oczekują na podjęcie przez resort

Pamiętajmy, że lecznictwo uzdrowiskowe pomimo swojej ważnej funkcji w polityce zdrowotnej społeczeństwa jest typową działalnością komercyjną, która funkcjonuje w oparciu o rachunek ekonomiczny. A ten jest bezlitosny.

zdrowia odpowiednich działań w tej kwestii. Ustawa uzdrowiskowa w obecnym kształcie nie pozwala na prowadzenie działalności gospodarczej w strefie „A” uzdrowiskowej, czyli w pobliżu zakładów lecznictwa uzdrowiskowego. W ustawie uzdrowiskowej są takie absurdy, jak np. zakaz lokowania wszelkiej działalności produkcyjnej. Gdyby podchodzić do niego literalnie, w żadnym uzdrowisku nie mogłaby działać wytwórnia lodów, nie wolno byłoby smażyć naleśników czy lepić pierogów. Niektóre przepisy stały się opresyjne i nie pozwalają w sposób odpowiedzialny prowadzić innej działalności poza leczniczą.

Grozi nam też pełzająca likwidacja lecznictwa uzdrowiskowego ze względu na bardzo niskie stawki osobodnia w obiektach leczniczych. Przy postępującym wzroście cen – nie tylko artykułów żywnościowych – nie da się zapewnić należytego poziomu usług leczniczych, a cóż dopiero mówić o odnowie bazy leczniczej czy hotelowej i utrzymaniu odpowiedniego standardu obiektu. Oznacza to, że jeżeli w najbliższych latach nie nastąpi znaczący wzrost stawki za tzw. osobodzień w sanatoriach i szpitalach uzdrowiskowych, to doprowadzimy w określonej perspektywie do samoistnego zaniku tej działalności. Pamiętajmy, że lecznictwo uzdrowiskowe pomimo swojej ważnej funkcji w polityce zdrowotnej społeczeństwa jest typową działalnością komercyjną, która funkcjonuje w oparciu o rachunek ekonomiczny. A ten jest bezlitosny.

Jak duży potencjał upatruje pan w niezrealizowanych samorządach oraz takich, które oczekują na status gminy uzdrowiskowej?

– Na dzień dzisiejszy do Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP należą 43 gminy, które posiadają na swoim terenie uzdrowiska lub obszary ochrony uzdrowiskowej, albo pretendują do uzyskania statusu uzdrowiska. Tylko 4 gminy posiadające na swoim terenie uzdrowiska nie należą do SGURP. Obecnie w Polsce funkcjonuje 45 uzdrowisk statutowych, 7 miejscowości posiadających status ob-

szaru ochrony uzdrowiskowej i wiele innych miejscowości o walorach potencjalnie uzdrowiskowych. Ponadto w Wieliczce istnieje jedyne w Polsce sanatorium uzdrowiskowe w urządzonym podziemnym wyrobisku górniczym. Posiadanie statusu uzdrowiska to przede wszystkim doskonała, naturalna promocja gminy, a nawet całego regionu. Status ten daje także prawną możliwość ochrony naturalnych walorów uzdrowiskowych i środowiskowych, lepszą dbałość o jakość przestrzeni publicznej, jak również konkretne środki, pozyskane m.in. z opłaty i dotacji uzdrowiskowej, a dodatkowo łatwiejszy dostęp do środków na inwestycje w infrastrukturę komunalną, środowiskową, turystyczną i uzdrowiskową.

Na przestrzeni ostatnich lat można zaobserwować wyraźną tendencję wzrostową w zakresie uzyskania przez miejscowości lub gminy statusu uzdrowiska bądź obszaru ochrony uzdrowiskowej. Ponad 20 miejscowości stara się o jeden z wyżej wymienionych statusów. Nowe uzdrowiska są potrzebne, ponieważ obiekty, które powstają na ich terenie, dysponują bardziej nowoczesną ofertą uzdrowiskową i turystyczną. Bardzo często nie są one zainteresowane podpisaniem umowy z NFZ, którego stawka za osobodzień nie pokrywa nawet kosztów usług świadczonych dla kuracjuszy. W ostatnich latach zauważalna jest tendencja spadkowa, jeżeli chodzi o ilość zakładów lecznictwa uzdrowiskowego w Polsce. Wg GUS w 2017 r. było ich 271, tj. o 6 mniej niż w 2016 r.

Jak ważnym wydarzeniem jest coroczny Kongres Uzdrowisk Polskich i jakie nadzieje pokłada pan w tegorocznym spotkaniu branży?

– Kongres Uzdrowisk Polskich to od wielu lat jedno z najważniejszych wydarzeń dla branży uzdrowiskowej i turystycznej. To zarówno czas dożywionej dyskusji, wymiany doświadczeń, jak i integracji środowiska uzdrowiskowego. Główny temat tegorocznego kongresu – „Wpływ zmian legislacyjnych w ochronie środowiska na

➔ obszary uzdrowiskowe. Inicjatywy proekologiczne w uzdrowiskach polskich” – to doskonała okazja, aby pokazać ogrom inwestycji proekologicznych zrealizowanych w gminach uzdrowiskowych. Już od kilku lat zabiegają one o wprowadzenie koniecznych zmian w ustawie uzdrowiskowej i innych ustawach związanych stricte z uzdrowiskami, które w swoim literalnym brzmieniu znacznie ograniczają rozwój gmin uzdrowiskowych i uzdrowisk.

Jakie inne inicjatywy warte są zaangażowania środowiska?

– SGU RP wraz z Grupą ERGO Hestia z Sopotu od kilku lat organizuje ogólnopolski konkurs EKO HESTIA

SPA. Jest to jedyny w naszym kraju konkurs przeznaczony wyłącznie dla polskich uzdrowisk. Ocenia się w nim i nagradza kompleksowe, długofalowe działania, inwestycje oraz inicjatywy na rzecz ochrony środowiska. Ważnym elementem tych działań jest też systematyczna edukacja ekologiczna lokalnych społeczności. W finałową fazę wkracza właśnie czwarta edycja konkursu, w której ocenie podlegają nowatorskie działania i inwestycje mające pozytywny wpływ na środowisko, zrealizowane w latach 2013–2018. Ufundowana przez ERGO Hestię główna nagroda konkursowa wynosi 100 tys. zł. Zgodnie z regulaminem konkursu zwy-

cięskie uzdrowisko powinno przeznaczyć ją na realizację inwestycji i projektów związanych z ochroną środowiska. W tym roku do konkursu zakwalifikowało się 8 gmin uzdrowiskowych: Krynica Zdrój, Sopot, Rabka-Zdrój, Nałęczów, Łądek-Zdrój, Bystrzyca Kłodzka, Rymanów i Ustka. W trzech poprzednich edycjach konkursu uczestniczyły łącznie 23 uzdrowiska. W 2016 r. laureatem nagrody głównej był Uniejów, w następnym roku zdobyło ją Busko-Zdrój, a w ub.r. Inowrocław.

*Rozmawiała
Małgorzata Szerfer-Niechaj*